

Література:

1. Розвиток Internet-banking в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pidruchniki.com/13761106/bankivska_sprava/rozvitok_internet-banking_ukrayini
2. Internet-banking: головні принципи функціонування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/reports/bank/20939/>
3. Виговська Л. 100 млрд. грн. на рік. Ринок мобільного та інтернет-банкінгу б'є рекорди / Л. Виговська, М. Оліярник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://biz.nv.ua/ukr/publications/100-mlrd-na-rik-rinokmobilnogo-ta-internet-bankingu-v-ukrajini-b-je-rekordi-108675.html>.
4. Інтернет-банкінг: для людини чи проти неї? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dt.ua/business/internet-banking-dlya-lyudini-chi-proti-neyi-.html>

Марія ДУДКО

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент банківської справи Забчук Г.М.

ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА БАНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сьогодні українська фінансово-кредитна система перебуває у становищі тривалого суспільно-політичної напруженості та посилення невизначеності серед економічних агентів на рахунок подальшого їх розвитку.

Специфіка діяльності комерційного банку розглядається в тому, що більша частина його ресурсів створюються за рахунок позичкових коштів. При цьому важливу роль у структурі залучених коштів банківської установи виступають депозити.

Можливості банків у залученні коштів небезмежні та регламентуються центральним банком будь-якої держави. Так, відповідно до Інструкції № 368 «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28 серпня 2001 р. Національний банк України установив ряд таких обов'язкових економічних нормативів, а саме норматив достатності капіталу, максимального розміру кредитного ризику на одного позичальника, максимального розміру задіяних грошових вкладів (деPOSITIV) населення та ін. Особливо регламентована діяльність банків щодо залучення коштів населення.

Ефективність депозитних операцій буде вищою за дотримання певних принципів: забезпечення прибутковості банківської діяльності; гнучкої депозитної політики формування депозитного портфеля; дотримання банком нормативів ліквідності; врахування аспекту прибутковості активів при проведенні депозитних операцій; диверсифікації та вдосконалення банківських послуг з метою зацікавлення ширшого кола клієнтів.

На відміну від розвинених країн, в Україні банки надають перевагу саме ціновим методам управління, адже депозитні ставки централізовано не регулюються і встановлюються самостійно менеджментом банку залежно від потреби в залучених коштах. Тому очевидним є те, що депозитні ставки значно різняться між собою не тільки в динаміці, а й між банківськими установами [6].

На рис. 1 показано обсяг депозитів у банківській сфері України за період 2013-2016 років.

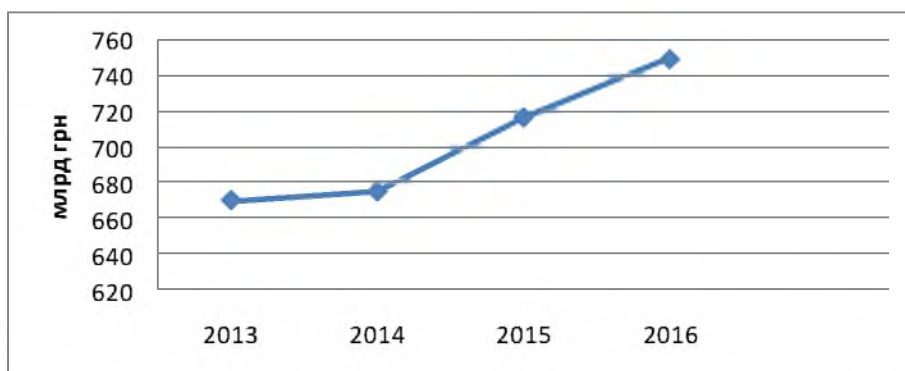

Рис.1. Депозити, залучені депозитними корпораціями(крім НБУ)

Загальноекономічна нестабільність, політична напруженість і банківсько-фінансова криза є поясненнями того факту, що протягом 2013–2014 рр. обсяги депозитних внесків були майже на однаковому рівні – 670–675 млрд грн. Зростання сум вкладів відбулося у 2015 р. разом із поживленням ситуації на ринку банківських послуг, завдяки ефективним діям Національного банку України. Приріст склав 42 млрд грн. Ця тенденція зберігалася і в першому кварталі 2016 р., станом на 23.12.2016 сума депозитних внесків склала 750 млрд грн.

На рис. 2 наведемо дані щодо середньозваженої гривневої ставки UIRD за річними строковими вкладами і рівня річної інфляції.

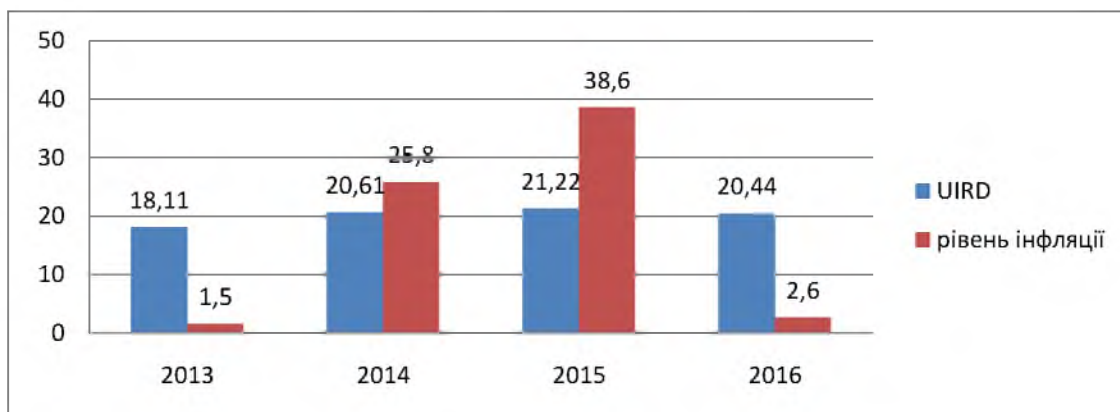

Рис.2. Динаміка UIRD та рівня інфляції% [9]

Як бачимо, в 2014–2015 рр. депозитні ставки не покривали втрат вкладників від інфляції. Розрив у 2014 р. становив 5,19 п.п., а в 2015 – 17,38 п.п. Темп зростання інфляції з 2013 р. вражаючий: +24,3% в 2014 році, і +37,1% в 2015 р. порівняно з 2013 роком. Відповідно до прогнозних даних, індекс споживчих цін у 2016 р. планується на рівні 12%, але інфляційні процеси залишаються суттєво залежними від коливань курсу національної грошової одиниці і від рівноваги на валютному ринку.

У 2016 р. економічна ситуація в Україні зумовила необхідність збільшення комерційними банками депозитних ставок для мінімізації впливу вкладів через ускладнення політично-економічної ситуації в країні. Адаже виплату депозитних вкладів банки здійснюють насамперед за рахунок погашення активів, збільшення інших видів запозичень і збільшення капіталу. А в умовах економічної кризи та втрати частини економічних потужностей рівень кредитоспроможності позичальників стрімко знижувався, що призвело до кризиплатежів і збільшення обсягів проблемних кредитів [8].

Популярністю серед вкладників користуються короткострокові вклади. Попит на зазначений банківський продукт у 2016 р. знайшов відображення в динаміці

деPOSITНИХ СТАВКАХ, НАПРИКЛАД, ІНДЕКС UIRD ЗА ГРИВНЕВИМИ ВКЛАДАМИ СТРОКОМ НА 3 МІС. ЗАЗНАВ КОЛИВАНЬ В МЕЖАХ 1%, ТОДІ ЯК ВІДСОТКОВА СТАВКА ЗА ВКЛАДАМИ НА 6 МІС. ЗНИЗИЛАСЯ У 2017 Р. НА 0,78. ЩОДО ДОЛАРОВИХ ВКЛАДІВ, ТО СПОСТЕРІГАЄМО АНАЛОГІЧНУ ТЕНДЕНЦІЮ: СТАВКА UIRD ПО ВКЛАДАМ НА 3 МІС.ЗНИЗИЛАСЯ НА 1,15 П.П., А НА ДЕПОЗИТИ СТРОКОМ НА 6 МІС. – НА 0,80 П.П.

ТЕНДЕНЦІЯ НЕЗНАЧНОГО ЗНИЖЕННЯ ДЕПОЗИТНИХ СТАВОК В УКРАЇНІ ПРОДОВЖИЛАСЯ І В 2017 РОЦІ. ГОЛОВНИМИ ПРИЧИНАМИ ЗБІЛЬШЕННЯ ОБСЯГІВ ДЕПОЗИТІВ І ЗМЕНШЕННЯ ДЕПОЗИТНИХ СТАВОК Є ЗМЕНШЕННЯ РІВНЯ ІНФЛЯЦІЇ, ЗНИЖЕННЯ З 1 СІЧНЯ 2018Р. СТАВКИ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ВІД ДЕПОЗИТІВ З 20% ДО 18%, СТАБІЛІЗАЦІЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ, ЗНЯТТЯ ОБМЕЖЕНЬ НА ПОВЕРНЕННЯ ВАЛЮТНИХ ДЕПОЗИТІВ.

ТОМУ, ЩОБ ЗАЦІКАВИТИ ВКЛАДНИКА В РОЗМІЩЕННІ ГРОШЕЙ В БАНКУ ТА ЗМУСИТИ ВІДСТУПИТИСЯ ВІД ІНШИХ ВАРІАНТІВ, НЕОБХІДНО КОМПЕНСУВАТИ ЙОМУ СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ ДОХІДНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ. ВВАЖАЄТЬСЯ, ЩО ЦЕЙ РІВЕНЬ МАЙЖЕ ДОРІВНЮЄ РЕАЛЬНИМ ТЕМПАМ ЕКОНОМІЧНОГО ПІДНЕСЕННЯ ЗА ПЕВНИЙ ПЕРІОД І ВІДОБРАЖАЄ ДІЙСНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ НА ПРОТИВАГУ ІНФЛЯЦІЙНИМ ЗНЕЦІНЕННЯМ. У ТАКИЙ МЕТОД І ВИЗНАЧАЄТЬСЯ РЕАЛЬНА ВІДСОТКОВА СТАВКА ПОЗИЧЕНИХ КОШТІВ.

З МЕТОЮ СТИМУЛЮВАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ, ОКРІМ ГНУЧКОЇ ПРОЦЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ, БАНКИ ПОВИННІ СТВОРЮВАТИ СВОЇМ ВКЛАДНИКАМ ГАРАНТІЇ НАДІЙНОСТІ РОЗМІЩЕННЯ КОШТІВ ЗА ВКЛАДАМИ, ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ СТРАХОВИХ ФОНДІВ ЧИ СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ. ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ВКЛАДНИКІВ І НАДАННЯ ГАРАНТІЙКОМПЕНСАЦІЇ КОШТІВ В РАЗІ БАНКРУТСТВА БАНКІВ В УКРАЇНІ СТВОРЕНО ФОНД ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ. ЙОГО РЕСУРСИ СТВОРЮЮТЬСЯ ЗА РАХУНОК ПІВРІЧНИХ ВИПЛАТ УЧАСНИКІВ У РОЗМІРІ 0,25 % ВІД ЗАГАЛЬНОЇ СУМИ ВКЛАДІВ БАНКУ. ТАК, ЗГІДНО ІСНУЮЧОГО ПОРЯДКУ ВИПЛАТИЗ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ РОЗПОЧИНАЮТЬСЯ ЛИШЕ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПРОЦЕДУРИ ЛІКВІДАЦІЇ БАНКУ. ПРИ ЦЬОМУ ВІД МОМЕНТУ НЕСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ ВИПЛАЧУВАТИ КОШТИ СВОЇМ ВКЛАДНИКАМ ДО ЛІКВІДАЦІЇ МОЖУТЬ ПРОЙТИ РОКИ. ТОМУ ПРОБЛЕМА СТРАХУВАННЯ ДЕПОЗИТІВ ЗАЛИШАЄТЬСЯ АКТУАЛЬНОЮ.

ПІДСУМОВУЮЧИ ВСЕ ВИЩЕЗАЗНАЧЕНЕ, МОЖНА ЗРОБИТИ ВИСНОВОК, ЩО СУЧАСНА ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА ПОВИННА, ПО-ПЕРШЕ, БУДУВАТИСЯ НА ОБГРУНТОВАНИХ ТАРИФАХ І ПРОЦЕНТНИХ СТАВКАХ, ПО-ДРУГЕ, ВРАХОВУВАТИ МОЖЛИВОСТІ БІЛЬШ ШИРОКОГО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОДУКТІВ, ПОТРЕТЕ, ОРІЄНТУВАТИСЯ НА ВИСОКИЙ РІВЕНЬ СЕРВІСУ ДЛЯ КЛІЄНТІВ, ПО-ЧЕТВЕРТЕ, ДАВАТИ МОЖЛИВІСТЬ ПІДВИЩУВАТИ РІВЕНЬ ЗАХИЩЕНОСТІ ДЕПОЗИТІВ ЧЕРЕЗ ЇХ СТРАХУВАННЯ.

З МЕТОЮ БІЛЬШ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ, КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ ПОВИННІ: ОБОВ'ЯЗКОВО ДОТРИМУВАТИСЯ УМОВИ ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ; ОСОБЛИВУ УВАГУ ПРИДІЛЯТИ ЗАЛУЧЕННЮ КОШТІВ НА СТРОКОВІ ДЕПОЗИТИ; РОЗШИРЮВАТИ СПЕКТР ДЕПОЗИТНИХ ПРОДУКТІВ З АКЦЕНТОМ НА МУЛЬТИВАЛЮТНІ, ІНДЕКСОВАНІ, УМОВНІ, СПЕЦІАЛЬНІ НАКОПИЧУВАЛЬНІ ТА СТРУКТУРОВАНІ; НАДАВАТИ ДОДАТКОВІ ПОСЛУГИ АБО ПІЛЬГИ ДЛЯ ЗБІЛЬШЕННЯ ЧИСЛА І РОЗМІРІВ ВНЕСКІВ; СТВОРЮВАТИ СПЕЦІАЛЬНУ СИСТЕМУ КОНТРОЛЮ ЗА ПРИПЛИВОМ КОШТІВ І ЇХ РОЗМІЩЕННЯМ. У ПЕРСПЕКТИВІ ДОЦІЛЬНО БІЛЬШЕ УВАГИ ПРИДІЛИТИ ДОСЛІДЖЕННЮ ПИТАНЬ ЩОДО ОБЧИСЛЕННЯ ДЕПОЗИТНИХ РИЗИКІВ ТА ВАРТОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ДЕПОЗИТІВ.

Література:

1. Васюренко О. В. Депозиты как основной источник привлечения средств коммерческими банками / О. В. Васюренко // *Фінанси України*. – 2015. – № 11. – С. 88-92.
2. Версаль Н. І. Особливості формування депозитних ресурсів банками України / Н. І. Версаль // *Фінанси України*. – 2009. – № 12. – С. 89-95.

3. Дмитриева Е. А. Депозитные операции в системе услуг коммерческого банка: проблемы их эффективности / Е. А. Дмитриева // Банківська справа. – 2005. – № 2. – С. 18-23.
4. Дмитриева О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / О. А. Дмитриева // Фінанси України. – 2010. – № 5. – С. 15-17.
5. Кожель Н. Основні тенденції змін у структурі вкладів на українському депозитному ринку як свідчення зміцнення довіри до банків / Н. Кожель // Вісник НБУ. – 2014. – № 11. – С. 43-48.
6. Мельникова І. М. Маркетингові аспекти формування депозитної бази комерційного банку / І. М. Мельникова // Банківська справа. – 2013. – № 3. – С. 40-41.
7. Неизвестна О. В. Операції комерційних банків по залученню коштів: сучасні технології та світові тенденції розвитку / О. В. Неизвестна // Фондовий ринок. – 2007. – № 31. – С. 2-5.
8. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст] : монографія / О. В. Дзюблюк, М. Д. Алексеенко, В. В. Корнеев [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. - Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. - 298 с.

Олена ЄВСЕЄНКО

студентка факультету банківського бізнесу ТНЕУ

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Чайковський Я. І.

АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Надання кредитів є однією з головних функцій банків, і здійснюється вона для фінансування споживчих та інвестиційних цілей підприємницьких фірм, фізичних осіб і державних організацій. Від того, наскільки добре банки реалізують свої кредитні функції, залежить економічне становище регіонів, які вони обслуговують, оскільки банківські кредити сприяють появі нових підприємств і збільшенню числа робочих місць у цих регіонах та забезпечують їх економічну життєздатність [8].

Результати вливання банками кредитних ресурсів в економіку України наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Кредити, надані резидентам банками України у розрізі видів валют і строків погашення за 2012-2018 рр.

Період	Усього	У тому числі за строками			У тому числі							
					у національній валюті				в іноземній валюті			
		до 1 року	1-5 років	більше 5 років	Усього	у тому числі за строками			Усього	у тому числі за строками		
до 1 року	1-5 років	більше 5 років	до 1 року	1-5 років		більше 5 років	до 1 року	1-5 років		більше 5 років		
Залишки коштів на кінець періоду, млн. грн.												
2012	815142	344237	294511	175394	515580	255556	194559	65465	299562	88681	99952	110929
2013	910782	426082	310739	173961	602776	325299	203671	73805	308006	100783	107068	100156